

Duurzaam ondernemen

Is het zinvol om duurzaam ondernemen van boerenbedrijven tot een missie te verklaren? In de jaren zeventig wees de Wageningse historicus Van der Woude er in de BeLHamel op dat het onzin was om een missie te hebben (LH waarheen?) die van boven af was opgelegd. Ik onderschrijf die mening nog steeds. Toch zien we dat steeds weer opnieuw door Jan en Alleman wordt geprobeerd om een missie te formuleren. Ik ga daar eerst op in, want het is vreemd gesteld met het begrip missie. Vervolgens wil ik aantonen dat duurzaamheid van agrarische bedrijven een gouden toekomst tegemoet gaat. Het is de economie die voor duurzaamheid zorgt en niet de missie van de bewindvoerder of de bestuurder.

In mijn jeugd werd de term missie vrijwel louter en alleen gebruikt voor de Rooms Katholieke zending onder de heidenen. De doppen van melkflessen werden door de schoolgaande jeugd verzameld om de missie onder de heidenen in het verre buitenland te doen slagen. Het was een tijd dat er aan missionarissen geen gebrek was en dat aluminium kennelijk goud waard was. Later ging de diplomatieke dienst over een missie spreken. Als een minister of de Prins een delicate opdracht moest vervullen was er sprake van een missie. In de Cineac werden we via het Polygoon journaal op de hoogte gehouden van de missie en we vernamen dat onze prins er weer in geslaagd was om vier rijtuigen van de Rotterdamse firma Allan aan Argentijnse spoorwegen te verkopen. In de jaren zeventig ging het bedrijfsleven met het begrip missie aan de haal. Het maken van winst was niet meer genoeg. Een bedrijf moest een missie hebben. Een missie die in uiterst vage bewoordingen in het jaarverslag werd opgenomen. Zoals gebruikelijk namen de managers van de overheid, waaronder de universiteiten, met gretigheid het begrip missie over. Het ging bij de universiteit niet meer alleen om goed onderwijs en onderzoek, maar om het doel ervan. In Wageningen werd er in het midden van de jaren zeventig getobd met de vraag waar het

heen moest gaan. Nederland was geen agrarisch land meer. Wij moesten een eigentijdse missie krijgen. De discussies over de toekomst (1973-1978) hadden een hoge amusementswaarde, maar de verlossende oplossing bleef uit. Die leek te komen toen eindelijk het milieu in de belangstelling van Den Haag kwam te staan. Er kwam een eigen minister voor het milieu (legendarisch zijn de woorden van Irene Vorrink in Frankrijk geworden: “moi, je suis le ministre de milieu”).

In 1992 liet de Landbouwwuniversiteit weten in het Strategisch Plan dat we een missie hadden waarin duurzaamheid centraal stond. Wij hielden ons met boeren en met duurzaamheid bezig. Het leek heel mooi te gaan worden. Het is echter niet geworden wat het moest zijn. De huidige bestuurders hebben de *life sciences* tot hun universitaire *love baby's* benoemd. De duurzaamheid van de landbouw moet het doen met een onderzoeksschool, een paar leerstoelgroepen, nogal wat zonderlingen en wat afstudeerrichtingen. De bestrijding van de te dikke mens en niet meer de duurzaamheid is de missie in de 21ste eeuw geworden. Het was te verwachten. Duurzaamheid is een vaag en complex begrip en onze tijd misschien wel een contradictio.

een missie?

Kees de Hoog > Bijzonder hoogleraar gezinssociologie en gezinsbeleid binnen de leerstoelgroep Sociologie van Consumenten en Huishoudens van Wageningen Universiteit. Als vaste columnist van het Weekblad van Wageningen UR (WB) schrikt hij er niet voor terug om af en toe de knuppel in het hoenderhok te gooien.

De consument moet consumeren. De burger verleent zijn status en zijn levensstijl aan zijn consumptiepatroon. Het gaat nog steeds om meer en veel meer, om nieuw en gloednieuw. Niet de vrek maar de *big spender* is het gewaardeerde lid van de samenleving. We horen het bijna dagelijks, als het consumentenvertrouwen stijgt komt na het zuur het zoet of de binnenlandse bestedingen vormen het knelpunt, daarom moet de koopkracht versterkt worden.

Toch is er hoop dat de wal het schip zal keren. Het is de olie en de economie die het doen en niet de missie, de politici en de rapporten. Nu een vat olie hoger is dan 65 euro heeft de landbouw een nieuw en duurzaam perspectief gekregen. De plantaardige olie als brandstof biedt nu al voor de handige knutselaar soelaas voor het kwartje van Kok en voor de dromen van de oliesjeiks. De vraag naar biogas en de biobrandstof zal ook in Nederland sterk toenemen en zal daarom ook onze landbouw een nieuw perspectief bieden. Het is daarom noodzakelijk dat de huidige minister van Landbouw Veerman en zijn voorganger, de minister van Economische Zaken, Brinkhorst beseffen dat de brandstofleverancier van de toekomst op ons platteland woont en niet meer in de

Arabische woestijn of Siberië.

De landbouweconoom Vinus Zachariasse is geen roepende in de woestijn geweest. Het duurzame boerenbedrijf wordt de komende jaren een economische factor van betekenis die zal bijdragen tot een toename van het welzijn van boeren, burgers en buitenlui.

Kees de Hoog

